

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi J. K.

przy udziale Skarbu Państwa Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki

w postępowaniu V ACa 1261/22 toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 11 stycznia 2024 r.,

oddal skargę.

UZASADNIENIE

J.K. (dalej: „skarżący”) w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 28 lipca 2023 r. (data prezentaty biura podawczego) uzupełnionej pismem z 10 października 2023 r. (data prezentaty biura podawczego) wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku o sygn. akt V ACa 1261/22, zasądzenie kwoty 3 000 zł tytułem odszkodowania za przewlekłość postępowania oraz zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Toruniu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że apelacja w przedmiotowej sprawie została wniesiona do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w 2022 r. i zarejestrowana

pod sygn. akt V ACa 1261/22. Do czasu wniesienia skargi nie nadano biegu postępowaniu odwoławczemu. Wyjaśnił, że w sprawie objętej skargą doszło do rażącego naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej. W uzasadnieniu wskazał, że twierdzenia skarżącego co do zbyt długiego oczekiwania na merytoryczne rozpoznanie sprawy nie są związane z nieprawidłową działalnością sądu. Podniósł, że wobec kolejnych wniosków Sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku o wyłączenie od rozpoznania sprawy, zachodzi w pierwszej kolejności konieczność ustalenia składu orzekającego w sprawie, co dopiero umożliwi merytoryczne rozpoznanie sprawy. Dodał, że czynności podejmowane przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmierzały do merytorycznego rozpoznania sprawy, a odstępy czasu pomiędzy kolejnymi czynnościami sądu były rozsądne i uzasadnione sytuacją procesową (wnioskami o wyłączenie kolejnych sędziów i koniecznością ich rozpoznania).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: ustawa lub ustawa o skardze na przewlekłość), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania,

należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzecniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłości postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Sąd Najwyższy stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Zauważyć należy, że akta przedmiotowej sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 11 sierpnia 2022 r. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I ACa 1257/22. Następnie 25 sierpnia 2022 r. akta sprawy przedłożono sędziemu referentowi. Na skutek wniosku Prokuratury Rejonowej Toruń Centrum-Zachód akta sprawy zostały 9 września 2022 r. wypożyczone temu podmiotowi na okres 7 dni, po czym zostały zwrócone 27 września 2022 r.

Dnia 10 października 2022 r. SSA [...] złożyła wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 17 października 2022 r. SSA [...] została wyłączona od rozpoznania sprawy.

Następnie 25 października 2022 r. do rozpoznania sprawy została wylosowana SSA [...]. Sprawa została zakreślona pod sygnaturą I ACa 1257/22 i zarejestrowana pod sygnaturą V ACa 1261/22.

W dalszej kolejności 26 października 2022 r. akta zostały przekazane asystentowi sędziego celem nadania biegu apelacji, co nastąpiło zarządzeniem z 8 listopada 2022 r. Odpowiedzi pozwanych na apelację wpłynęły do 6 grudnia 2022 r.

14 listopada 2022 r. SSA [...] złożyła wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

W okresie od 15 listopada 2022 r. do 6 lutego 2023 r. sędziowie orzekający w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku V Wydziale Cywilnym: SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...] i SSA [...] kolejno podlegali losowaniu do sprawy a następnie składali wnioski o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

Dnia 7 lutego 2023 r. w braku możliwości dokonania losowania przez SLPS z sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku V Wydziale Cywilnym z uwagi na pozostawanie na liście losowań jednego sędziego orzekającego w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku V Wydziale Cywilnym - w osobie SSA [...], akta przedłożono temu Sędziemu.

Następnie 10 lutego 2023 r. SSA [...] złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

Zarządzeniem Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 lutego 2023 r. akta sprawy zostały przekazane do I Wydziału Cywilnego Sądu

Apelacyjnego w Gdańsku, ze wskazaniem, że w przypadku złożenia przez sędziów I Wydziału Cywilnego wniosków o wyłączenie od rozpoznania sprawy akta winny zostać kolejno przekazane do III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych a następnie do II Wydziału Karnego celem ewentualnego złożenia przez sędziów oświadczeń o wyłączeniu od rozpoznania sprawy.

W okresie od 1 marca 2023 r. do 28 czerwca 2023 r. sędziowie orzekający w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku I Wydziale Cywilnym w osobach: SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...], SSA [...] i SSA [...] kolejno podlegali losowaniu do sprawy, a następnie składali wnioski o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

Dnia 28 czerwca 2023 r. z powodu braku możliwości dokonania losowania przez SLPS z sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku I Wydziale Cywilnym z uwagi na pozostawaniu na liście jednego sędziego orzekającego w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku I Wydziale Cywilnym - w osobie SSA [...], akta przedłożono temu sędziemu.

Następnie 28 czerwca 2023 r. SSA [...] złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

W dalszej kolejności 29 czerwca 2023 r., stosownie do uprzedniego zarządzenia Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 lutego 2023 r, akta sprawy zostały przekazane do III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

13 lipca 2023 r. do sprawy został wylosowany SSA [...], który 25 sierpnia 2023 r. złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

25 sierpnia 2023 r. sędziowie orzekający w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku III Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w osobach: SSO del. [...], SSA [...], SSA [...], kolejno podlegali losowaniu do sprawy, a następnie składali wnioski o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

25 sierpnia 2023 r. z powodu braku możliwości dokonania losowania przez SLPS z sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku III Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na pozostawaniu na liście jednego sędziego orzekającego w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku III Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w osobie SSA [...], akta przedłożono temu Sędziemu.

25 sierpnia 2023 r. SSA [...] złożyła wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

26 września 2023 r. akta sprawy zostały przekazane do czynności w sprawie WSNc 2/23 w związku z wpływem 28 lipca 2023 r. do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku skargi nadzwyczajnej J. K. dotyczącej sprawy V ACa 1261/22, która to skarga następnie, tj. pismem z 6 października 2023 r. została sprecyzowana jako skarga na przewlekłość postępowania.

Powyższe wskazuje, że wszystkie czynności w niniejszej sprawie były podejmowane bez zbędnej zwłoki. Wprawdzie czas oczekiwania na rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym jest znaczny (14 miesięcy), niemniej nie nosi on znamion rażącej przewlekłości. Sąd Najwyższy nie dostrzega w działaniach Sądu Apelacyjnego w Gdańsku znamion przewlekłości. Opisany wyżej przebieg postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku prowadzi do wniosku, że zostały podjęte niezbędne czynności, zmierzające do zapewnienia prawidłowego biegu rozpoznawanej sprawy.

Mając zatem na uwadze przedstawiony powyżej przebieg postępowania apelacyjnego stwierdzić należy, iż czas trwania postępowania w sprawie nie jest nadmierny. Nie jest więc uprawnione twierdzenie skarżącego, że Sąd Apelacyjny w Gdańsku prowadził sprawę w sposób przewlekły. Jak wskazuje się w orzecnictwie Sądu Najwyższego, istotę prawa do sądu należy wiązać raczej z rzetelnym rozpatrzeniem sprawy, a nie z szybkim rozpatrzeniem sprawy – w tym sensie, że nie zawsze szybkie rozpatrzenie sprawy idzie w parze z rzetelnością jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., III SPP 27/06). Z tego względu w analizowanym przypadku brak natychmiastowego rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może per se uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Powyższe oznacza więc brak podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

[a!]

[SOP]